

Verkennd natuuronderzoek ziekenhuis Alkmaar

Verkennd natuuronderzoek in het kader van de wet- en
regelgeving voor de natuur

Definitief

Noordwest Ziekenhuisgroep

Sweco Nederland B.V.
Alkmaar, 8 juni 2017

Verantwoording

Titel : Verkennend natuuronderzoek ziekenhuis Alkmaar

Subtitel : Verkennend natuuronderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Projectnummer : 352151

Referentienummer : SWNL0207788

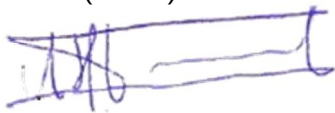
Revisie : D1

Datum : 8 juni 2017

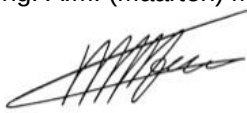
Auteur(s) : Ing. D. van der Veen

E-mail adres : david.vanderveen@sweco.nl

Gecontroleerd door : Mr. A.H. (Daniël) Tuitert

Paraaf gecontroleerd : 

Goedgekeurd door : Ing. A.M. (Maarten) Mouissie

Paraaf goedgekeurd : 

Contact : Sweco Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 88 811 66 00
F +31 30 310 04 14
www.sweco.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader van het onderzoek	4
1.2	Aanleiding en doel.....	4
1.3	Beschrijving van het project.....	6
1.4	Methode.....	7
2	Wnb soortenbescherming.....	8
2.1	Vaatplanten.....	8
2.2	Zoogdieren (anders dan vleermuizen)	9
2.3	Vleermuizen	10
2.4	Vogels.....	12
2.5	Reptielen en amfibieën.....	13
2.6	Vissen	14
2.7	Ongewervelden	14
3	Wnb gebiedsbescherming	16
3.1	Inventarisatie.....	16
3.2	Analyse van de mogelijke effecten.....	16
4	Natuurbeleidskaders	17
4.1	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	17
4.2	Weidevogelleefgebied	17
5	Conclusies en aanbevelingen	18
5.1	Wnb, soortenbescherming.....	18
5.2	Wnb gebiedsbescherming	19
5.3	Natuurbeleidskaders	19
6	Literatuur.....	20

Bijlage 1: Toetsingskaders natuurwet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De Wet natuurbescherming (voortaan Wnb) vervangt drie oude wetten:

- Natuurbeschermingswet 1998
- Flora- en faunawet
- Boswet

In het Verkennende natuuronderzoek (Sweco november 2016) is getoetst aan deze oude natuurwetgeving. Onderhavige verkennend natuuronderzoek is daarom geactualiseerd naar de huidige vigerende wetgeving.

Ten aanzien van Natura 2000 zijn er (ten opzichte van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998) weinig wijzigingen in de Wnb gebiedsbescherming doorgevoerd. Voor beschermde natuurmonumenten geldt dat de beschermingsstatus van deze gebieden in de nieuwe wet vervalst. Toetsing aan (oude doelen van) beschermde natuurmonumenten is per 1 januari 2017 daarom niet meer noodzakelijk.

Ten aanzien van de Wnb soortenbescherming zijn er (ten opzichte van de bepalingen uit de Flora- en faunawet) aanzienlijke veranderingen. Zo zijn enkele soorten niet langer wettelijk beschermd. Het betreft soorten als kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad en een aantal plantensoorten. De Wnb biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die eerder onder de Flora- en faunawet nog niet beschermd waren. Dit betreft vooral enkele planten- en insectensoorten.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld (zoals de eekhoorn, bunzing, wezel en hermelijn in de Provincie Noord-Holland) en waarbij de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet, zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en gewerkt wordt met een goedgekeurde gedragscode.

1.2 Aanleiding en doel

De huisvesting van de Noordwest Ziekenhuisgroep locatie Alkmaar (hierna: Noordwest) vraagt al langere tijd om ingrijpende vernieuwing om aan de wettelijke eisen voor gezondheidszorg te kunnen blijven voldoen. Noordwest heeft besloten tot een gefaseerde herontwikkeling op de huidige locatie (fig. 1.2a en b) waarbij op termijn vrijwel alle huidige gebouwen vervangen worden door nieuwbouw. Omdat de ziekenhuisactiviteiten tijdens de herontwikkeling worden voortgezet op de locatie is een gefaseerde aanpak noodzakelijk van geleidelijke sloop/nieuwbouw.



Figuur 1.2a: huidige situatie (bron: google maps) met de grens van het plangebied aangeduid (rode streepjeslijn)



Figuur 1.2b: Indruk huidige situatie

1.3 Beschrijving van het project

Uitgangspunt voor het verkennend natuuronderzoek is het stedenbouwkundig plan van SEED architects i.s.m. Hosper (mei 2017). Deze studie gaat uit van een gefaseerde herontwikkeling van het ziekenhuis op de huidige locatie. Met uitzondering van het gebouw Westerlicht en de Cadettenschool, wordt het gehele ziekenhuiscomplex vervangen. Het eindbeeld levert een reductie van footprint aan bebouwing en bruto vloeroppervlak (BVO). Tijdens de gefaseerde nieuwbouw blijven de bestaande gebouwen tijdelijk in gebruik. Deze kunnen grotendeels pas worden gesloopt als de nieuw te bouwen delen in gebruik zijn genomen. Hoewel de footprint van het ziekenhuis afneemt als gevolg van de herontwikkeling, zal er tijdelijk extra ruimte nodig zijn om de nieuwbouw te realiseren. Het huidige ziekenhuisterrein biedt onvoldoende ruimte om nieuwbouw te plegen waarbij het bestaande ziekenhuis in bedrijf kan blijven. De gemeente Alkmaar heeft besloten dat maximaal 5.900 m² van het aangrenzende park gebruikt kan worden ten behoeve van het ziekenhuis.

De voorgenomen herontwikkeling past niet binnen het bouwvlak en de voorgeschreven maximale bouwhoogte die zijn opgenomen in het geldende bestemmingsplan Alkmaar Zuidwest. Er is daarmee een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk.

1.4 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied en in de directe naastgelegen omgeving van het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten.

De geraadpleegde bronnen staan weergegeven in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 6: Zoogdiervereniging, Sovon, Ravon, NDFF 2007-2017 (waaronder waarnemingen van Vogelwerkgroep Alkmaar), T. Damm, M. Platteeuw, H. Smit, Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken, Broedvogels van het stedelijke gebied van Alkmaar, resultaten van 2013-2014 vergeleken met drie voorgaande inventarisaties, KNNV nieuwsbrief plantenwerkgroep 12 mei 2015 en 17 mei 2017, Van der Goes en Groot, Flora en fauna van de Alkmaarderhout; natuurwaarden in een 400-jaar oud stadspark; inventarisatie 2006 (en 2007), Floron, Florafaunacheck.nl, Vlinderstichting, Ministerie van EZ, Provincie Noord Holland en openbare waarnemingsbronnen.

Verkennde veldbezoeken

Op basis van twee verkennende veldbezoeken is de geschiktheid van biotopen in het plangebied voor beschermde soorten beoordeeld aan de hand van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten (groepen) in beeld, die (kunnen) voorkomen. Het verkennend veldbezoek heeft plaatsgevonden op 11 december 2015 en 23 februari 2017 door een ecoloog van Sweco. Tijdens deze bezoeken zijn zowel de bebouwing als bospercelen onderzocht.

Nader veldonderzoek en effectanalyse

Er is gekeken of soort(groepen)en beïnvloed kunnen worden door voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groepen)en nader (veld)onderzoek nodig is en of een ontheffing in kader van de Wnb aangevraagd moet worden. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wet natuurbescherming.

2 Wnb soortenbescherming

2.1 Vaatplanten

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen geen waarnemingen aanwezig van beschermd plantensoorten binnen het plangebied. Wel zijn waarnemingen bekend van onder de voormalige Flora- en faunawet beschermde plantensoorten daslook en wilde marjolein, maar deze plantensoorten zijn niet meer beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. In en rond het plangebied komen diverse niet-beschermd Rode lijstsoorten voor. De dichtstbijzijnde waarneming van een beschermd plantensoort is die van glad biggenkruid in het stedelijk gebied van Heiloo.

Verkennd veldonderzoek

Het plangebied vormt op basis van aanwezigheid van droge tot vochtige, (half) beschaduwde bosranden en bermen en plantsoenen een geschikt biotoop voor diverse niet-beschermd plantensoorten. De niet-beschermd daslook is wijdverspreid vastgesteld in Westerhout en daarmee ook in het bos in het plangebied. Er zijn binnen het plangebied geen op grond van de Wnb beschermd plantensoorten aangetroffen. Deze worden gelet op het ontbreken van waarnemingen en de beperkte geschiktheid van het plangebied als groeiplaats voor beschermd soorten ook niet verwacht in het plangebied. Desalniettemin wordt aanvullend veldonderzoek naar aanwezigheid van beschermd soorten vaatplanten in het plangebied uitgevoerd om vast te stellen of deze in het plangebied aanwezig zijn.

Toetsing Wet natuurbescherming

Het merendeel van de plantensoorten die op grond van de Wnb zijn beschermd, worden op grond van ontbrekend geschikt habitat (kalkrijke en/of voedselarme gronden) en/of op grond van hun verspreiding niet verwacht. Omdat het plangebied geen geschikt biotoop betreft en beschermd Wnb planten in dit deel van Noord-Holland zich voornamelijk beperken tot duin-, plas- en polderlandschap, is een vervolgpcedure (nader onderzoek, ontheffing, maatregelen) niet noodzakelijk. Wel wordt aanbevolen (dit is geen verplichting) om de niet-beschermd daslook waar mogelijk over te plaatsen binnen het plangebied in bosbodem.

2.2 Zoogdieren (anders dan vleermuizen)

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen enkele recente waarnemingen aanwezig van op grond van de Wnb beschermde zoogdieren (anders dan vleermuizen) in de omgeving van het plangebied. Dit betreft waarnemingen van de niet-vrijgestelde soorten boommarter en eekhoorn. Beide soorten zijn onder andere recent waargenomen in het bos in Heiloo, in de omgeving van het plangebied. Recent zijn er ook meldingen gedaan van mogelijke aanwezigheid van de boommarter in de Alkmaarderhout nabij het plangebied. Het betreft waarschijnlijk waarnemingen van zwervende dieren vanuit het duingebied waar voortplanting van de boommarter bekend is. Daarnaast zijn enkele waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde bunzing nabij het Westerhout. Van andere niet-vrijgestelde soorten zoals wezel en hermelijn zijn geen recente waarnemingen bekend in (de omgeving van) het plangebied. Van de vrijgestelde soorten bosmuis, haas, konijn en egel zijn wel waarnemingen bekend in het bos binnen het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied.

Verkenkend veldonderzoek

Tijdens de verkennende veldbezoeken is het plangebied beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde en niet-vrijgestelde zoogdieren anders dan vleermuizen. De mogelijk te kapen bomen in het plangebied zijn nader bekeken op mogelijke nesten of hollen van eekhoorn en boommarter. In de bomen binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen en bevinden zich geen grote holtes die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor eekhoorn of boommarter. In de Westerhout zijn op enige afstand van het plangebied, wel enkele bomen aanwezig met grote gaten, die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor soorten als boommarter of eekhoorn. Binnen het plangebied is potentieel geschikt leefgebied aanwezig voor niet-vrijgestelde kleine marterachtigen zoals bunzing en in mindere mate wezel of hermelijn. Met name plekken waar veel ruigtes, takkenhopen of omgevallen bomen aanwezig zijn, zijn potentieel geschikt als verblijfplaats en/of leefgebied voor kleine marterachtigen. Voor andere niet-vrijgestelde soorten overige zoogdieren biedt het plangebied geen geschikt leefgebied.

Er zijn verder wel sporen en hollen van enkele vrijgestelde soorten zoals vos, konijn en enkele algemene muizen (zoals bosmuis) aangetroffen in het plangebied. Ook kunnen andere vrijgestelde soorten zoals egel, haas, ree en vos in het plangebied voorkomen.

Effectanalyse

Omdat er mogelijk vaste voortplantings- of rustplaatsen en/of leefgebieden van de niet-vrijgestelde zoogdiersoorten boommarter, eekhoorn en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) in het plangebied of de directe omgeving daarvan aanwezig zijn, is aanvullend veldonderzoek naar de aanwezigheid van boommarter, eekhoorn en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) noodzakelijk. Indien vaste voortplantings- of rustplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten worden aangetast, is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk.

Voor vrijgestelde zoogdiersoorten geldt dat overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan worden uitgesloten. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht, wat betekent dat aangetroffen soorten waar mogelijk en nodig buiten het werkterrein overgezet moeten worden of de mogelijkheid moeten hebben om te kunnen vluchten uit het werkterrein richting bos(jes).

2.3 Vleermuizen

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen enkele recente waarnemingen aanwezig van de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en watervleermuis in de directe omgeving van het plangebied. De singelgracht en de Harddraverslaan buiten het plangebied vormen tevens potentiële vliegroutes voor vleermuizen. Verder zijn zowel de watervleermuis als de rosse vleermuis bekend in het Alkmaarderhout buiten de invloedssfeer van het plangebied.

Verkenkend veldonderzoek

Tijdens het verkennend veldonderzoek is een habitatcheck uitgevoerd op basis van de checklist van zowel het voormalige Vleermuisprotocol¹ als het vigerende Vleermuisprotocol². Daarbij zijn mogelijk te kappen bomen onderzocht op mogelijkheden voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten zoals holtes, kieren, scheuren of loshangend schors. Er zijn geen zichtbare gaten voor vleermuizen aangetroffen in de mogelijk te kappen bomen binnen het plangebied. Er zijn wel enkele bomen met loshangend schors en plakoksels aangetroffen in de mogelijk te kappen bomen, die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Aan de rand van het plangebied (hoek Metiusgracht/Wilhelminalaan) is een boom aangetroffen die potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen (zie fig. 2.1, boomholte). In het bos in de directe omgeving, buiten de effectafstand van het plangebied zijn meerdere geschikte boomholtes en scheuren voor boombewonende vleermuizen aanwezig.

De bebouwing binnen het plangebied is onderzocht op geschiktheid voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Daarbij is geconstateerd dat in de gebouwen binnen het plangebied een groot aandeel potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig is. Met uitzondering van gebouw E, L, N en G, bezitten alle gebouwen (zie fig. 2.1) binnen het plangebied één of meerdere elementen die verblijfplaatsen kunnen bieden voor vleermuizen. Zo bezit een groot deel van de bebouwing een spouwmuur waar open stootvoegen of gaten in zitten die een toegang tot de spouw geven. Daarnaast kunnen vleermuizen verblijven tussen muren van vrijwel alle gebouwen. Gebouw M bevat tevens daklijsten en dakpannen die toegang kan bieden tot de spouw of zolders. De fabriekspijpen nabij gebouw D, bevat tevens potentiële vleermuisverblijfplaatsen.

Begroeiing in het plangebied kan door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. Het jachtbiotoop/ foerageergebied van vleermuizen bestaat voornamelijk uit groenelementen met eventueel waterpartijen waar een insectenrijkdom aanwezig is. In hoeverre sprake is van essentieel foerageergebied voor vleermuizen wordt onderzocht aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek. Er zijn geen lijnvormige landschapselementen in het plangebied aanwezig die een essentiële vliegroute voor vleermuizen kunnen vormen. Er zijn geen potentieel belangrijke vliegroutes aangetroffen in het plangebied. Er kunnen wel overvliegende vleermuizen aangetroffen worden. Geconstateerd is dat de lanenstructuur buiten het plangebied wel potentieel belangrijke vliegroutes zijn naar het ziekenhuis, het bos en de rest van de stad.

Effectanalyse

Een (groot) deel van de bebouwing in het plangebied is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek wordt nader beschouwd welke functie de betreffende bebouwing heeft voor vleermuizen.

Als blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en deze aangetast worden, dan is sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een onthefing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan verblijfplaatsen dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoorten niet in het geding komt.

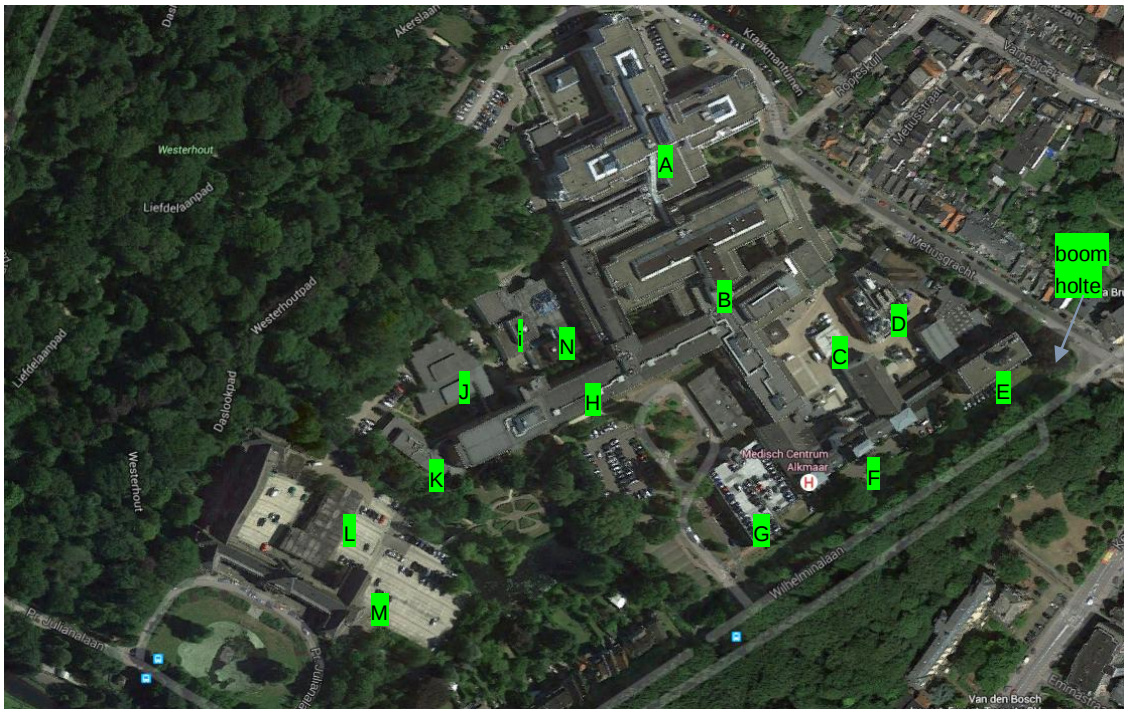
¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en. Gegevensautoriteit Natuur. Vleermuisprotocol 2013, maart 2013

² Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en. Gegevensautoriteit Natuur. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017

Hoewel, met uitzondering van de boom aan de rand van het plangebied (hoek Metiusgracht-Wilhelminalaan) geen zichtbare verblijfplaatsen voor vleermuizen in mogelijk te kappen bomen zijn aangetroffen, wordt voor het gehele plangebied aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd naar aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in mogelijk te kappen bomen. Als blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en deze aangetast worden, dan is sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan verblijfplaatsen dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoorten niet in het geding komt.

Tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek wordt tevens gekeken naar de functie van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen. Indien sprake is van essentieel foerageergebied van vleermuizen en dit als gevolg van het voorgenomen plan wordt aangetast, dan is mogelijk sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan essentieel foerageergebied dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoorten niet in het geding komt.

Om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen, dient tevens rekening te worden gehouden met overvliegende en foeragerende vleermuizen tijdens de uitvoering en in met de nieuwe inrichting van het terrein. Dit betekent dat in de periode april tot en met oktober, geen directe bouwverlichting of strooilight (m.u.v. tijdelijke verlichting van voertuigen en huidige terreinverlichting) mag uitstralen op gebouwen, bosjes en bomen in het plangebied tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit tenzij gewerkt kan worden met vleermuisvriendelijke armaturen. In de nieuwe situatie zal ook rekening gehouden moeten worden met nieuwe verlichting. Dit kan door toepassing van vleermuisvriendelijke armaturen of de nieuwe verlichting alleen direct op bestrating uit te stralen en daarmee niet op de naastgelegen begroeiing of vijvers.



Figuur 2.1: huidige situatie met verwijzing van nummering in de tekst naar gebouwen (bron: google maps)

2.4 Vogels

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen enkele recente waarnemingen aanwezig van vogels zoals huismus, gierzwaluw, buizerd, sperwer, havik en ransuil, die gebonden zijn aan een categorie 1 t/m 4³ jaarrond beschermde nestplaats. Gezien bekende waarnemingen van baltsende roofvogels zoals sperwer en havik, wordt verwacht dat de bossen rondom het plangebied jaarrond beschermde nesten bevatten.

Er zijn geen waarnemingen uit het plangebied zelf of de directe omgeving bekend van jaarrond (vaste) beschermde nesten. Er zijn ook geen waarnemingen bekend van de slechtvalk (behorende bij categorie 3 jaarrond beschermde nesten), boven het plangebied in relatie tot mogelijke potentiële hoge nestlocaties op het dak van het ziekenhuis. De categorie 5 soorten ijsvogel, bosuil, groene specht, grote bonte specht, boomklever, boomkruiper, ekster, koolmees, pimpelmees zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (Westerhout).

Verkenkend veldonderzoek

Tijdens de verkennende veldbezoeken zijn enkele bomen aangetroffen met vogelnesten in het plangebied (bosgedeelte en nabij de vijver). Dit betreft vooral nesten van kraaiachtigen en houtduiven. Er wordt nader onderzocht of hier soorten zoals ransuil en roek of andere vogels met een jaarrond beschermde nestplaats op broeden. Het plangebied biedt mogelijk leefgebied aan soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en niet-jaarrond beschermde nesten zoals van de grote bonte specht en bosuil. De gebouwen in het plangebied (zie fig. 2.1) vormen, met uitzondering van gebouw M, geen potentiële geschikte broedlocatie voor gebouwbewonende soorten zoals huismus en gierzwaluw door ontbreken van daken met dakpannen, brede gaten in muren en nestkasten. Gebouw M (Westerlicht) bevat wel potentiële verblijfplaatsen onder dakpannen voor soorten zoals huismus en gierzwaluw, maar ook meer algemene soorten zoals kauw en spreeuw.

Effectanalyse

Aan de hand van aanvullend veldonderzoek naar vogels met een jaarrond beschermde nestplaats, zoals roofvogels, uilen en roek in mogelijk te kappen bomen wordt vastgesteld of daadwerkelijk nestplaatsen van dergelijke vogels aanwezig zijn in mogelijk te kappen bomen in het plangebied of binnen de invloedssfeer van het voorgenomen plan buiten het plangebied. Tevens wordt gekeken of het plangebied essentieel leefgebied voor dergelijke vogelsoorten bevat. Indien nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats worden aangetroffen en deze worden aangetast (fysiek of als gevolg van aantasting van essentieel leefgebied), dan is mogelijk sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan nestplaatsen en/of essentieel leefgebied dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten niet in het geding komt.

Aan de hand van aanvullend veldonderzoek naar gebouwbewonende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals huismus en gierzwaluw in te slopen bebouwing, wordt vastgesteld of daadwerkelijk nestplaatsen van dergelijke vogels aanwezig zijn in het plangebied of binnen de invloedssfeer van het voorgenomen plan buiten het plangebied. Tevens wordt gekeken of het plangebied essentieel leefgebied voor dergelijke vogelsoorten bevat. Indien nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats worden aangetroffen en deze worden aangetast (fysiek of als gevolg van aantasting van essentieel leefgebied), dan is mogelijk sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan nestplaatsen en/of essentieel leefgebied dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten niet in het geding komt.

³ RVO (voorheen DR) 2009, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

Voor niet-jaarrond beschermde nesten van ijsvogel, ekster, bosuil, boomklever en andere categorie 5 niet-jaarrond beschermde vogels geldt dat nesten van deze soorten alleen onder ecologische omstandigheden jaarrond beschermd zijn. Dit is het geval indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en) in het geding komt. Voor de meeste van deze soorten geldt dat ze (vrij) algemeen in en rond het plangebied voorkomen en in de wijde omgeving voldoende bos (voor de ijsvogel in de omgeving van water) beschikbaar blijft waar deze soorten kunnen overleven binnen een afstand waar deze soorten heen kunnen migreren. Alleen voor de bosuil geldt dit mogelijk niet. Er wordt nader onderzocht of het plangebied essentieel leefgebied voor de bosuil vormt. Aanwezigheid van nestplaatsen van de bosuil in en rond het plangebied kan worden uitgesloten omdat hier geen bomen met grote holtes aanwezig zijn of nestkasten waarin de bosuil kan broeden. Indien essentieel leefgebied voor de bosuil aanwezig is en wordt aangetast, dan is mogelijk sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. In dat geval is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Het verlies aan essentieel leefgebied dient zodanig gecompenseerd te worden, dat de staat van instandhouding van de bosuil niet in het geding komt.

Voor alle andere vogelsoorten geldt dat nesten alleen beschermd zijn wanneer deze tijdens het broedseizoen in gebruik zijn. Aantasting van in gebruik zijnde vogelnesten dient voorkomen te worden door te werken buiten het broedseizoen op plaatsen waar vogels (kunnen) broeden of door potentiële nestlocaties voorafgaand aan het broedseizoen broedvrij te houden.

2.5 Reptielen en amfibieën

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen geen waarnemingen bekend van beschermde soorten reptielen en amfibieën (zoals de ringslang, poelkikker en rugstreeppad) in en rond het plangebied. Uit het bronnenonderzoek komt wel naar voren dat waarnemingen zijn gedaan van de beschermde rugstreeppad in de ruimere omgeving van het plangebied. De rugstreeppad komt vrij algemeen voor in het buitengebied rondom Alkmaar. Er zijn geen waarnemingen van de soort bekend in het binnenstedelijk gebied van Alkmaar waarin het plangebied is gelegen.

Verkennd veldonderzoek

Tijdens de verkennende veldbezoeken zijn in het plangebied geen beschermde soorten reptielen en amfibieën aangetroffen. Het plangebied vormt ook geen geschikt habitat voor de meeste beschermde soorten reptielen en amfibieën door het ontbreken van flauwe zandige taluds in combinatie met open water en laagstaande plassen. De bossen in het plangebied vormen in beginsel op basis van habitatkenmerken wel een (suboptimaal) potentieel winterhabitat voor de rugstreeppad en de ringslang, maar gelet op het verspreidingsbeeld van deze soorten worden ze niet in het plangebied verwacht. Het plangebied vormt wel geschikt leefgebied voor enkele vrijgestelde amfibieënsoorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander.

Effectanalyse

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de meeste niet-vrijgestelde beschermde soorten reptielen en amfibieën. Het plangebied is wel geschikt voor algemeen voorkomende amfibiesoorten zoals gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker. Beboste delen van het plangebied vormen in beginsel een (suboptimaal) potentieel winterhabitat voor de rugstreeppad en ringslang, maar door het ontbreken van geschikte voortplantingslocaties en pioniervegetaties in en rond het plangebied en omdat beide soorten niet in de directe omgeving van het plangebied voorkomen kan aanwezigheid van (vaste) voortplantings- of rustplaatsen van rugstreeppad en ringslang in het plangebied uitgesloten worden. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten op niet-vrijgestelde beschermde reptielen en amfibieën voorzien en hoeven geen vervolgpactures in gang te worden gezet. Wel zal gedurende de uitvoering rekening gehouden moeten worden met het mogelijk verschijnen van de rugstreeppad bij het ontstaan van zandige locaties in combinatie met snel opwarmende plassen die langere tijd water bevatten in de periode april t/m september. De rugstreeppad is namelijk een pioniersoort die grote afstanden kan afleggen vanuit bestaand leefgebied (buitengebied Alkmaar) naar nieuwe vestigingsplekken. Voor vrijgestelde soorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersa-

lamander geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht, wat betekent dat aangetroffen soorten waar mogelijk en nodig buiten het werkterrein overgezet moeten worden of de mogelijkheid moeten hebben om te kunnen vluchten uit het werkterrein richting bos(jes) of groen.

2.6 Vissen

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen geen waarnemingen bekend van beschermde vissen in het plangebied. Uit het bronnenonderzoek komt wel naar voren dat waarnemingen zijn gedaan van de niet-beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper in de wijdere (1-5 kilometer) omgeving van het plangebied.

Verkenkend veldonderzoek

Tijdens de verkennende veldbezoeken zijn in het plangebied geen beschermde vissen aangetroffen in watergangen die mogelijk vergraven worden. De vijver vormt mogelijk deels wel een geschikt habitat voor de kleine modderkruiper en bittervoorn in relatie tot lokale en algemene verspreiding van deze soorten. Deze soorten zijn echter niet beschermd op grond van de Wnb. De sloot in het plangebied is door het hoge aandeel bladafval en naar verwachting de hoge zuurstofloosheid niet geschikt als leefgebied voor bovengenoemde soorten. Voor beschermde vissoorten zoals grote modderkruiper en beekprik ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied. Dergelijke soorten zijn ook niet te verwachten in het binnenstedelijk gebied van Alkmaar.

Effectanalyse

Er komen geen beschermde vissoorten voor in het plangebied. Overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van beschermde vissoorten kan derhalve worden uitgesloten. Er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet. Voor vissen is er voor de voorgenomen ontwikkeling in dit kader geen nader onderzoek of ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

Er zal in het kader van de zorgplicht wel rekening gehouden moeten worden met algemene vissen door een vluchtweg te houden tijdens dempingen en ontgravingen of vissen af te vangen in geïsoleerde delen van watergangen. Dit kan voorkomen worden door richting een open eind te werken. Eventuele graafwerkzaamheden in de vijver zullen in het kader van de zorgplicht buiten de gevoelige periode (dus niet in de maanden mei t/m augustus) uitgevoerd moeten worden.

2.7 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn in de beschikbare bronnen geen waarnemingen bekend van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied. Uit het bronnenonderzoek komt wel naar voren dat wel enkele waarnemingen zijn gedaan van niet-beschermde libellen (zoals grote keizerlibel, vroege glazenmaker, variabele waterjuffer en steenrode heidelibel) en dagvlinders (zoals boomblauwtje, kleine vos en kleine vuurvlinder) in de directe omgeving (1-2 kilometer) van het plangebied.

Verkenkende veldbezoeken

Op grond van de aanwezige biotopen in het plangebied en het ontbreken van habitatkenmerken voor beschermde soorten ongewervelden, wordt aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied uitgesloten. Op grond van de Wnb is een beperkt aantal soorten ongewervelden beschermd en deze soorten komen overwegend voor in natuurgebieden waar ze gebonden zijn aan specifieke biotopen (en waardplanten) in de vorm van bijvoorbeeld duinvegetaties, schrale graslandvegetaties, heideterreinen of voedselarme vennen. Een soort die in stedelijk gebied kan voorkomen is de sleedoornpage. Deze soort komt niet voor in de omgeving van Alkmaar en in het plangebied ontbreekt een goed ontwikkelde sleedoornvegetatie als waardplant voor deze vlindersoort.

Effectanalyse

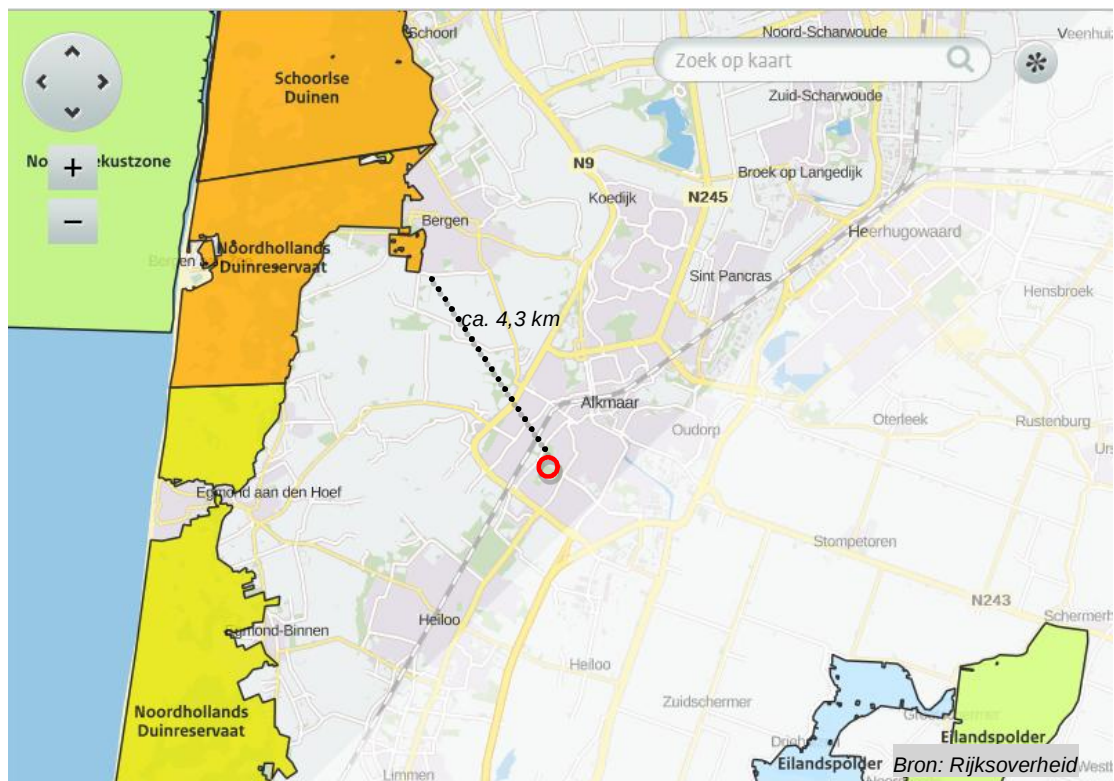
Er komen geen beschermde soorten ongewervelden voor in het plangebied. Overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van beschermde soorten ongewervelden kan derhalve worden uitgesloten. Er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet. Voor

ongewervelden is er voor de voorgenomen ontwikkeling in dit kader geen nader onderzoek of ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

3 Wnb gebiedsbescherming

3.1 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ en de Aeries calculator. Hieruit blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Noord-Hollands duinreservaat (Habitatrichtlijngebied) op een afstand van circa 4,3 km ligt (fig. 3.1).



Figuur 3.1 Ligging Natura 2000-gebied (heldergele vlakken), de rode stip betreft globaal de locatie van het plangebied

3.2 Analyse van de mogelijke effecten

Door de voorgenomen ontwikkeling (bouw van nieuw ziekenhuis) treedt geen vernietiging of versnippering op in omliggende Natura 2000-gebieden. Er treedt geen verstoring op van soorten doordat verstoring (zoals geluid, trilling, licht, beweging) van de mogelijke werkzaamheden beperkt is tot enkele honderden meters van de bron en niet waarneembaar is in omliggende Natura 2000-gebieden. In omliggende Natura 2000-gebieden zoals het Noord-Hollands duinreservaat komen stikstofgevoelige (duin)habitats (o.a. grijze duinen, vochtige duinvalleien en duinbossen) voor.

Omdat geen verkeersaantrekkende werking is voorzien en gelet op de grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, wordt geen verslechtering van de kwaliteit van kwalificerende habitattypen of leefgebieden van kwalificerende soorten verwacht in omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

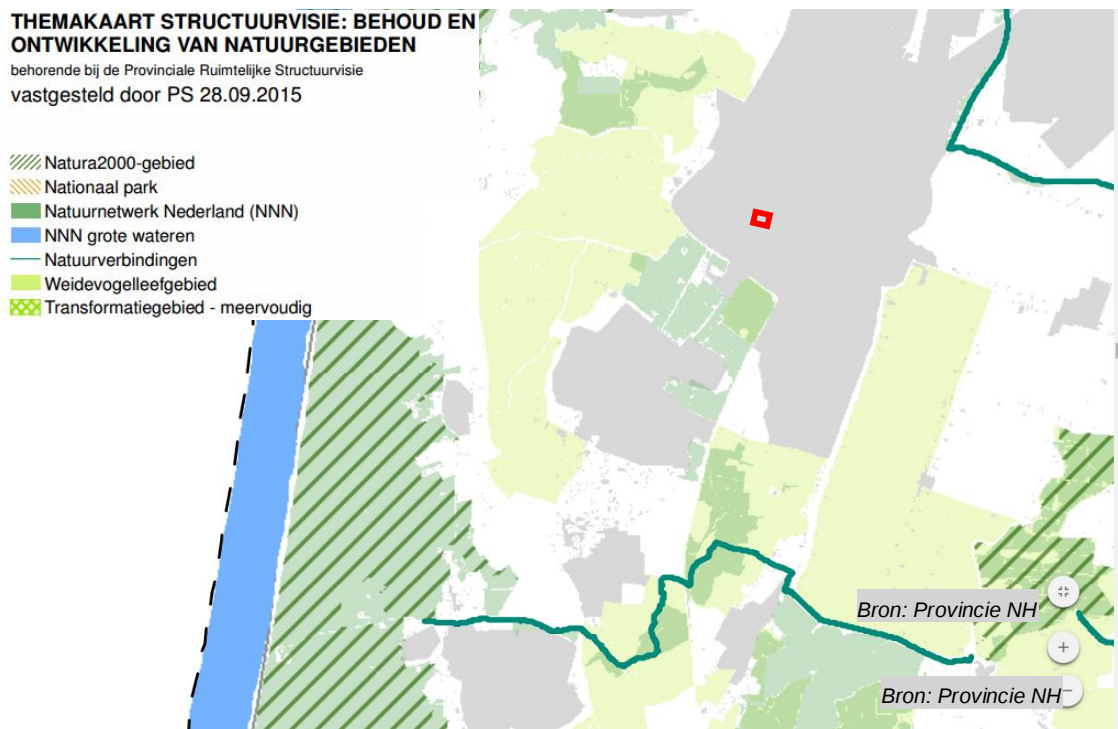
Inventarisatie, analyse en toetsing effecten

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee-tenzij-toets, procedure'.

De voorgenomen ontwikkelingen vinden plaats buiten de begrenzing van NNN-gebied (fig. 4.1) daarom is nadere toetsing niet noodzakelijk. Externe werking is niet van toepassing.

4.2 Weidevogelleefgebied

Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied ligt op een afstand van circa 1,2 kilometer ten oosten van Heiloo. De voorgenomen ontwikkelingen vinden daarmee ruim plaats buiten de begrenzing van de NNN en er is geen relatie met weidevogelleefgebied. Externe werking hoeft niet getoetst te worden. Nadere toetsing is daarom niet noodzakelijk.



Figuur 4.1 Ligging NNN-gebied (heldergroene vlakken), t.o.v. het plangebied (globaal rode contour)

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Wnb, soortenbescherming

Op basis van het verkennend natuuronderzoek wordt het volgende geconcludeerd:

- Aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten in het plangebied wordt niet verwacht. Wel wordt het plangebied in 2017 nog aanvullend geïnventariseerd op aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten. Indien deze worden aangetroffen en groeiplaatsen worden aangetast, is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Aanwezige exemplaren moeten worden verplaatst naar geschikte groeiplaatsen buiten het werkgebied zodat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Een ontheffing wordt daardoor verleenbaar geacht.
- Aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in gebouwen en bomen en van foerageergebied van vleermuizen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve vindt aanvullend vleermuisonderzoek plaats in 2017. Indien verblijfplaatsen en/of essentieel foerageergebied van vleermuizen worden aangetast, is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Verlies aan verblijfplaatsen en/of aan essentieel foerageergebied wordt gecompenseerd conform de hiervoor gelden eisen uit de soortenstandaards van de betreffende vleermuissoort(en). Hiermee wordt voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoort(en) in het geding komt. Een ontheffing wordt daardoor verleenbaar geacht.
- Aanwezigheid van vaste jaarrond beschermde nesten en categorie 5 niet-jaarrond beschermde nesten van vogels in gebouwen en/of bomen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve vindt in 2017 aanvullend veldonderzoek naar broedvogels plaats gericht op het vaststellen van aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en nesten van categorie 5-soorten. Indien verblijfplaatsen en/of essentieel leefgebied van betreffende vogelsoorten worden aangetast, is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Verlies aan verblijfplaatsen en/of aan essentieel foerageergebied wordt gecompenseerd conform de hiervoor gelden eisen uit de soortenstandaards van de betreffende vogelsoorten en indien deze niet voorhanden zijn, voor bepaalde soorten op basis van best professional judgement. Hiermee wordt voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort(en) in het geding komt. Een ontheffing wordt daardoor verleenbaar geacht.
- Aanwezigheid van vaste voortplantings- of rustplaatsen en/of essentieel leefgebied van de niet-vrijgestelde soorten kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel en essentieel leefgebied van niet-vrijgestelde soorten eekhoorn en boommarter kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve vindt in 2017 aanvullend veldonderzoek naar genoemde zoogdiersoorten plaats gericht op het vaststellen van aanwezigheid van vaste voortplantings- of rustplaatsen en/of essentieel leefgebied. Indien verblijfplaatsen en/of essentieel leefgebied van betreffende zoogdiersoorten worden aangetast, is een ontheffing op grond van de Wnb noodzakelijk. Verlies aan verblijfplaatsen en/of aan essentieel foerageergebied wordt zodanig gecompenseerd dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende zoogdier-soort(en) niet in het geding komt. Een ontheffing wordt daardoor verleenbaar geacht.
- In het plangebied kunnen diverse soorten (zang)vogels broeden waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Voor deze vogelsoorten geldt dat in gebruik zijnde nesten tijdens het broedseizoen niet opzettelijk mogen worden vernield of beschadigd en dat betreffende vogelsoorten niet opzettelijk mogen worden verstoord indien dit leidt tot een wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Werkzaamheden waarbij in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden aangetast dienen zo veel mogelijk buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd te worden. Ook mogen voorafgaand aan het broedseizoen maatregelen worden getroffen waardoor voorkomen wordt dat vogels gaan broeden. Voor deze categorie broedvogels is geen aanvullend veldonderzoek nodig en hoeft geen ontheffing op grond van de Wnb te worden aangevraagd.

- Overige niet-vrijgestelde soorten worden op basis van het verkennend natuuronderzoek niet in het plangebied verwacht. Aanvullend veldonderzoek naar betreffende soorten is niet noodzakelijk en het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wnb is niet aan de orde.
- In het plangebied kunnen diverse soorten zoogdieren en amfibieën voorkomen die door de Provincie Noord-Holland zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wnb is voor deze soorten niet noodzakelijk. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht uit de Wnb.

Zorgplicht

Om verstoring van migrerende overvliegende of foeragerende vleermuizen, vogels te voorkomen, dienen de werkzaamheden zo veel als mogelijk overdag uitgevoerd te worden en dient waar mogelijk tussen zonsondergang en zonsopgang geen directe werkverlichting of strooiverlichting (m.u.v. voertuigen) toegepast te worden, die op bosjes, bomen en gebouwen kan schijnen.

Om vernietiging van nesten in bomen en struweel te voorkomen zullen kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen (grootweg half maart t/m juli met uitloop tot eind augustus) uitgevoerd moeten worden. Indien werkzaamheden in het broedseizoen moeten plaatsvinden waarbij in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden aangetast, dient terrein voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd worden door een deskundig ecoloog op aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten. Deze dienen gespaard te blijven zolang ze gedurende het broedseizoen in gebruik zijn.

Voor eventueel aanwezige algemene (vrijgestelde) soorten in de provincie Noord-Holland geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Hiervoor geldt wel de Zorgplicht, wat betekent dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Dergelijke activiteiten zullen in een ecologisch werkprotocol opgenomen moeten worden als bekend is wanneer de exacte uitvoering van start gaat.

5.2 Wnb gebiedsbescherming

Door uitvoering van de voorgenomen maatregelen (aanleg woongebied) gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Gelet op de ruime afstand (meer dan 4 kilometer) van het plangebied tot Natura 2000-gebieden zijn effecten in het kader van externe werking door verstoring (licht, geluid en trillingen) op voorhand uitgesloten. Omdat geen verkeersaantrekkende werking is voorzien en gelet op de grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, wordt geen verslechtering van de kwaliteit van kwalificerende habitattypen of leefgebieden van kwalificerende soorten verwacht in omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

5.3 Natuurbeleidskaders

De voorgenomen ontwikkelingen vinden plaats buiten de begrenzing van NNN-gebied. Aangezien de provinciale ruimtelijke verordening van Noord-Holland ten aanzien van NNN geen bepalingen te aanzien van externe werking kent, is nadere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" niet aan de orde. De voorgenomen ontwikkelingen vinden bovendien plaats buiten de begrenzing van weidevogelleefgebied en er is geen relatie met weidevogelleefgebied. Nadere toetsing op dit aspect is daarom ook niet noodzakelijk.

6 Literatuur

- Natuurloket onder beheer van BIJ12 *Nationale databank Flora en Fauna (NDFF 2007-2017)*
- KNNV afdeling Alkmaar *Nieuwsbrief plantenwerkgroep 12 mei 2015*,
- KNNV afdeling Alkmaar *Nieuwsbrief plantenwerkgroep 17 mei 2017*,
- T. Damm, M. Platteeuw, H. Smit, Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken, *Broedvogels van het stedelijke gebied van Alkmaar, resultaten van 2013-2014 vergeleken met drie voorgaande inventarisaties*,
- Van der Goes en Groot, *Flora en fauna van de Alkmaarderhout; natuurwaarden in een 400-jaar oud stadspark; inventarisatie 2006 (en 2007)*,
- Ten haaf en bakker, 2014 (en 2007, 2009 en 2011), *Beheerevaluatie 2014 Alkmaarderhout, Stadswerk 072, Ecologisch en Hydrologisch Adviesbureau*
- RVO (voorheen DR) 2009, *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten*
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en. Gegevensautoriteit Natuur. *Vleermuisprotocol 2013*, maart 2013
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en. Gegevensautoriteit Natuur. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017
- Provincie Noord-Holland, *Structuurvisie Noord-Holland 2040*, september 2015

Websites:

www.alkmaar.nl/voorzieningenkaart-Algemeen-parken-Alkmaarderhout.html
www.Florafaunacheck.nl
www.knnv.nl/afdeling-alkmaar/plantenwerkgroep
www.Zoogdiervereniging.nl
www.Sovon.nl
www.Ravon.nl
www.Floron.nl
www.Vlinderstichting.nl
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/beleid-voor-natuur-en-biodiversiteit>
maps.noord-holland.nl/kaarten
[www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie en PRV](http://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie_en_PRV)
www.pas.bij12.nl

Overige:

Algemeen toegankelijke waarneming websites

Bijlage 1

Toetsingskaders natuurwet- en regelgeving

Wet natuurbescherming, gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. Ten aanzien van Natura 2000 zijn er beperkte wijzigingen in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998. Voor beschermde natuurmonumenten geldt dat de beschermingsstatus van deze gebieden in de nieuwe wet vervalt. Toetsing aan (oude doelen van) beschermde natuurmonumenten is derhalve vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming niet meer aan de orde.

In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig binnen de effectafstand)
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten
- Verslechteringsstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringsstoets niet worden uitgesloten
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende te volgen procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- Toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr.: geen vergunning en geen melding nodig
 - Toename van 0,05-1 mol N/ha/jr.: geen vergunning nodig, een melding volstaat*
 - Toename van meer dan 1 mol N/ha/jr.: vergunning nodig
- * Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr. of bij 1 mol N/ha/jr.) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.

Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van de Aeries calculator. Bij een melding of vergunningaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd. Bij een vergunningaanvraag zal door het bevoegd gezag worden bepaald of er nog ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de toename van stikstof voor de betreffende habitattypen of soorten⁴. Op basis daarvan zal worden bepaald of een vergunning kan worden verleend.

Wet natuurbescherming, soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Ten aanzien van beschermde soorten verandert e.e.a. in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet (zwaarder) zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming niet langer wettelijk beschermd. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die momenteel onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd.

In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

⁴ In de Aeries monitor is in te zien voor welke gebieden geen ruimte meer beschikbaar is. Omdat deze informatie niet altijd up-to-date kan deze afwijken van de beoordeling van de provincie.

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond.

Voor *andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

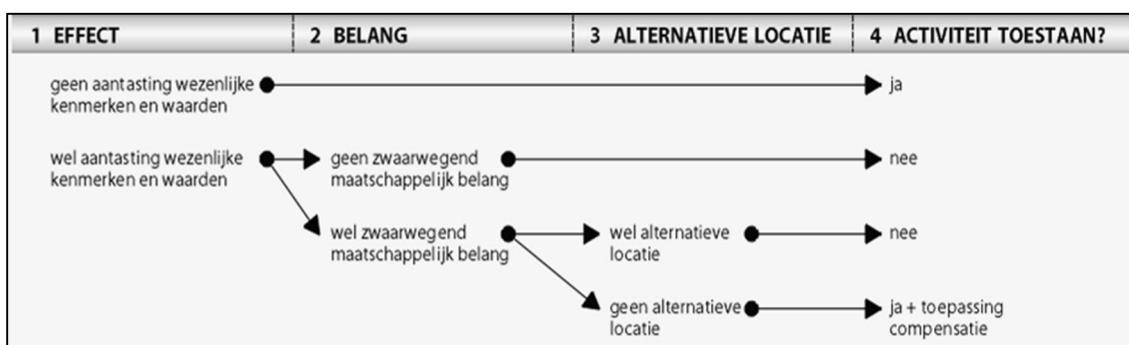
Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld (zoals de bunzing, wezel en hermelijn in de Provincie Noord-Holland) en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet dient ontheffing dient te worden aangevraagd. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhang van kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheergebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. De EHS voor de Provincie Noord-Holland is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening⁵.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het "Nee, tenzij-principe". In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op NNN, uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren.



Schema: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

Weidevogelleefgebied

Bij afname van weidevogelleefgebied (interne en/of externe verstoring en afname oppervlak), zal overleg plaats moeten vinden met de ecologen van de provincie Noord-Holland over de precieze begrenzing⁶ ⁷ van het weidevogelleefgebied en het oppervlak dat daadwerkelijk verstoord wordt. Daar komt bij dat drukke wegen veelal een autonome verstoringsafstand van circa 20 meter ten opzichte van daadwerkelijk foerageergebied en nestlocaties van weidevogels.

Fysieke compensatie van aantasting van weidevogelleefgebied kan plaatsvinden zowel in de vorm van beheer als in de vorm van kwalitatieve maatregelen. Bij compensatie in de vorm van beheer moeten initiatiefnemers een beheervergoeding voor een periode van 30 jaar betalen.

⁵ [www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie en PRV](http://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie_en_PRV)

⁶ www.ruimtelijkeplannen.nl

⁷ Structuurvisie Noord-Holland 2040, september 2015